

(เผยแพร่ในสื่อท้องถิ่น)

ยุบตำแหน่งเพื่อจ้างเหมา : ต้องจ่ายค่าชดเชยการเลิกจ้างหรือไม่ ?

โดย นายปกครอง

คดีปกครองที่น่าสนใจในวันนี้ ... เป็นเรื่องใกล้ตัวพนักงานจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่หากหน่วยงานดังกล่าวมีรายจ่ายเกี่ยวกับการจ้างบุคลากรมาก ก็อาจมีการปรับเปลี่ยนจากการจ้างพนักงานจ้างมาเป็นแบบจ้างเหมาบริการแทน ซึ่งแน่นอนว่าพนักงานจ้างย่อมได้รับผลกระทบทั้งเรื่องของค่าตอบแทนและสวัสดิการ รวมถึงความมั่นคงที่ลดลง !

เช่นกรณีของผู้ฟ้องคดีในคดีที่จะคุยกันต่อไปนี้ ซึ่งเดือดร้อนเสียหายจากการถูกเลิกจ้างก่อนครบกำหนดตามสัญญาจ้าง เนื่องจากเทศบาลตำบลต้องการปรับลดค่าใช้จ่ายจึงยุบเลิกตำแหน่งและใช้วิธีการจ้างเหมาบริการแทน โดยผู้ฟ้องคดีทำงานเป็นพนักงานจ้างตามภารกิจ ตำแหน่งผู้ช่วยเจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ ตามสัญญามีกำหนดเวลา ๔ ปี แต่ต่อมาหน่วยงานดังกล่าวได้ประกาศใช้แผนอัตรากำลัง ๓ ปี และยุบเลิกบางตำแหน่งให้เป็นการจ้างเหมาบริการบุคคลธรรมดาแทนโดยไม่ให้มีการปลดออก เว้นแต่พนักงานจ้างมีความสมัครใจที่จะลาออกเอง ซึ่งตำแหน่งของผู้ฟ้องคดีก็ถูกยุบตามประกาศดังกล่าวด้วย

ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การยุบเลิกตำแหน่งหรือเปลี่ยนแปลงตำแหน่งของตนเองไม่สามารถทำได้ เพราะไม่ใช่ตำแหน่งว่าง ทำให้ตนได้รับความเสียหาย จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง เพื่อขอให้เทศบาลตำบลจ่ายค่าจ้างและให้จ้างผู้ฟ้องคดีตามสัญญาแบบเดิมต่อไป รวมทั้งขอใช้คำสั่งใหม่ทดแทนนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากการเป็นพนักงานจ้างตามภารกิจจนถึงวันสิ้นสุดตามสัญญาจ้าง

คดีมีประเด็นปัญหาที่น่าสนใจว่า ... การยุบเลิกตำแหน่งที่พิพาทชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ และผู้ฟ้องคดีมีสิทธิได้รับเงินเยียวยาความเสียหายหรือไม่ ?

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า เทศบาลตำบล (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) มีภาระค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรสูงเกินกว่าร้อยละ ๔๐ ของเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีตามที่มาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดไว้ ซึ่งคณะกรรมการพนักงานเทศบาลฯ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้ให้ความเห็นขอการปรับปรุงแผนอัตรากำลังแล้ว การยุบเลิกตำแหน่งพนักงานจ้างดังกล่าวจึงสามารถกระทำได้ แม้จะยังไม่ครบกำหนดตามสัญญา เทศบาลตำบลก็สามารถบอกเลิกสัญญาจ้างกับผู้ฟ้องคดีได้โดยชอบด้วยกฎหมาย

แต่เมื่อเทศบาลตำบลได้เปลี่ยนประเภทการจ้างเป็นจ้างเหมาบริการ อันถือเป็นการบอกเลิกสัญญากับผู้ฟ้องคดีโดยปริยาย ซึ่งเป็นการบอกเลิกจ้างก่อนครบกำหนดสัญญาจ้างเดิม และเมื่อนับระยะเวลาตั้งแต่วันที่เริ่มจ้างจนถึงวันที่บอกเลิกจ้าง รวมเป็นเวลา ๒ ปี ๒ เดือน จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติงานติดต่อกันครบ ๑ ปี แต่ไม่ครบ ๓ ปี ซึ่งมีสิทธิได้รับค่าตอบแทนการออกจากงานโดยมิใช่ความผิดของผู้ฟ้องคดี เป็นจำนวน ๓ เท่าของอัตราค่าตอบแทนที่ได้รับอยู่ก่อนวันออกจากงานตามที่กำหนดไว้ในประกาศคณะกรรมการพนักงานเทศบาลฯ เกี่ยวกับการเลิกจ้างโดยพนักงานไม่มีความผิด ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิได้รับการชดเชยความเสียหายตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ส่วนข้อโต้แย้งของเทศบาลตำบลที่ว่าไม่ถือเป็นการเลิกจ้างและไม่ต้องจ่ายค่าชดเชย เพราะเป็นเพียงการเปลี่ยนรูปแบบมาเป็นจ้างเหมาบริการ ซึ่งผู้ฟ้องคดีก็ยังคงได้รับค่าตอบแทนจากเทศบาลตำบลอยู่นั้น เห็นว่า ค่าตอบแทนดังกล่าวเป็นการได้รับเนื่องจากการปฏิบัติงานตามสัญญาจ้างเหมาบริการ ซึ่งเป็นนิติสัมพันธ์หรือสัญญาที่เกิดขึ้นใหม่ หากใช้ตามสัญญาจ้างพนักงานจ้างเดิมซึ่งสิ้นสุดไปแล้วจากการบอกเลิกสัญญา และแม้สัญญาจ้างพิพาทจะเป็นสัญญาทางปกครองซึ่งหน่วยงานของรัฐมีเอกสิทธิ์ที่จะบอกเลิกสัญญาฝ่ายเดียวได้โดยชอบก็ตาม แต่การใช้เอกสิทธิ์ดังกล่าว หากคู่สัญญาหรือพนักงานจ้างมิได้กระทำผิดสัญญาแล้ว หน่วยงานของรัฐก็ยังคงมีหน้าที่ต้องชดเชยค่าเสียหายให้แก่คู่สัญญาด้วย

ฉะนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับค่าตอบแทนตามสัญญาจ้างเดิมเดือนละ ๙,๗๓๐ บาท เทศบาลตำบล จึงมีหน้าที่ต้องจ่ายค่าตอบแทนการให้ออกจากงานโดยไม่มีความผิด ซึ่งถือเป็นค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี เป็นเงินจำนวน ๒๙,๑๙๐ บาท (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๕๕๑/๒๕๖๓)

คำพิพากษาในคดีดังกล่าว ... เป็นแนวทางในการพิจารณาเกี่ยวกับการเลิกจ้างพนักงานจ้าง ก่อนครบกำหนดตามสัญญาเพื่อเปลี่ยนมาเป็นการจ้างเหมาบริการ ซึ่งถือเป็นการบอกเลิกสัญญาจ้างเดิม ไปโดยปริยาย และได้ทำสัญญาจ้างเหมาบริการขึ้นใหม่ อันเป็นการเลิกจ้างโดยที่พนักงานจ้างไม่มีความผิด เมื่อมีประกาศกำหนดหลักเกณฑ์การจ่ายค่าชดเชยในเรื่องดังกล่าวไว้แล้ว หน่วยงานของรัฐก็ต้อง ดำเนินการจ่ายค่าชดเชยให้แก่คู่สัญญาตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ด้วย ... นะครับ !

(ปรึกษาคดีปกครองได้ที่สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕ และสามารถศึกษาข้อมูลการใช้ ระบบงานคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์ ระบบบริการปรึกษาคดีปกครองออนไลน์ ได้ที่หน้าเว็บไซต์ของศาลปกครอง www.admindcourt.go.th รวมทั้งยังสามารถขอคัดสำเนาคำพิพากษาและคำสั่งของศาลปกครองผ่าน แอปพลิเคชัน “ศาลปกครอง” ได้อีกด้วย โดยผู้สนใจสามารถดาวน์โหลดแอปพลิเคชันดังกล่าวได้ที่เว็บไซต์ ศาลปกครองเช่นกันครับ)
